

וַיִּשְׁמַע יי
 וַיֹּשַׁע אֶת-קוֹל הָעַם בְּרַעַה וַיֹּאמֶר אֶל-מֹשֶׁה קוֹל מִלְחָמָה
 כַּמִּלְחָמָה: וַיֹּאמֶר אֵין קוֹל עֲנוֹת גְּבוּרָה וְאֵין קוֹל עֲנוֹת חַלוּשָׁה יי
 קוֹל עֲנוֹת אֲנָכִי שָׁמַע: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר קָרַב אֶל-הַמִּזְבֵּחַ וַיֵּרָא יי
 אֶת-הָעֶגְלָה וּבְחֻלָּת וַיַּחֲרֵף אֶף מֹשֶׁה וַיִּשְׁלַךְ מִיָּדוֹ אֶת-הַלֶּחֶת
 וַיִּשְׁבֵּר אֹתָם תַּחַת הַהָר: וַיִּקַּח אֶת-הָעֶגְלָה אֲשֶׁר עָשׂוּ וַיִּשְׂרֹף כ
 בְּאֵשׁ וַיִּטְחֵן עַד אֲשֶׁר-דָּבַק וַיִּזְרַק עַל-פְּנֵי הַמַּיִם וַיִּשְׁק אֶת-בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-אַהֲרֹן מַה-עָשִׂיתָ לָךְ הַעַם הַזֶּה כֹּ

כִּי-הִבֵּאתָ עָלָיו חַטָּאת גְּדוֹלָה: וַיֹּאמֶר אַהֲרֹן אֶל-יְהוָה אֵף כִּב
 אֲדַע אֶתְּךָ יְדַעַת אֶת-הָעַם כִּי בָרַע הוּא: וַיֹּאמְרוּ לִי עֲשֵׂה-כִ
 לָנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יֵלְכוּ לִפְנֵינוּ כִּי-זֶה וְ מֹשֶׁה הָאִישׁ אֲשֶׁר
 הִעֲלָנוּ מֵאֲרִיץ מִצְרַיִם לֹא יָדַעְנוּ מַה-הָיָה לוֹ: וַיֹּאמֶר לָהֶם כ
 לְמִי זָהָב הִתְפַּדְקוּ וַיִּתְנַדְּלוּ וַאֲשַׁלְכֶמוּ בְּאֵשׁ וַיַּצֵּא הָעֶגְלָה
 הַזֶּה:

(אֶלֶף, וַיִּשְׁמַע, כ)

וישק את בני ישראל. נחכוון לנדקו כסויות (עבודה זרה מד). שלוש מיתות ניהונו שם, הם יש עדים וההרהר נסוף — כמשפט חכמי עיר הנדחת שהן מרובין — עדים נלל ההרהר נמפה, שנלמד וינף ה' את העם (ספיקו לה). לא עדים ולא ההרהר נהדרוקו — שנדקו המים וננו נטיהם (יוחל סו) :

(כט, עט.)

2. תיח, בההיא שעתא י דתבר משה הלוחות, דכתיב וישיבר אותם תחת ההר. צף אוקיינוס מאתריה, וסליק לשטפא עלמא. חמא משה דאוקיינוס סליק לגבייהו, והוה בעי לשטפא עלמא, מיד ויקח את העגל אשר עשו וישרוף אותו באש וגר, ויזר על פני המים. קם משה על מי אוקיינוס ואמר, מיא מיא מה אתון בעאן. אמרו וכי אתקיים עלמא אלא באורייתא דלוחות, ועל אורייתא דשקרו בה ישראל ו ועבדו עגלא דדהבא, אנן בעאן לשטפא עלמא.
 (סב) מיד אמר לון, הא כל מה דעבדו ה בחובא דעגלא, הא מסיר לבון, ולא די כל אינון אלפין דנפלו מנייהו, מיד ויזר על פני המים. לא הוה מסתככי מיא, עד דנטיל ג מיא מנייהו ואשקי לון, מיד אשתקע אוקיינוס באתריה.
 (סג) דהא בההוא מדבר ג לא הוה מיא, ד כתיב ו לא מקום זרע וגר. ומים אין לשתות. ואי תימא, ה לבירא דמרים ו ארמי ליה. חיי, דתמן שדי משה דכרנא בישא דא למשתי לבתר. ותו, דעד כאן לא הוה להו ה בירא, עד דאתו למדבר מתנה, דכתיב ו באר חפרוה שרים וגר. וממדבר מתנה. מתמן ירתו בירא. כתיב הכא על פני המים, וכתיב התם ו על פני תהום.

(ג'ה, ו, אוקיינוס ח'קין)

3. נהרעו, שהיו נוריעים ושומעים ונוחקים: (יח) אין קול ענות גבורה. לון הקול הזה נראה קול עניית גיבורים הנועקים ללחון א, ולא קול חלשים שנועקים ווי א או ניסה! קול ענות. קול חירופין וגיופין, הוועין לח נפש שווען כשנאחרין לו:

(כט, עט, עט-יח)

4. ינסינונות לפני המקום: (כד) ואמר להם דבר ההד — למי זהב — לנה, והם מיהירו והתפרקו ויתנו לי: ואשלכהו באש, ולא ידעתי שיגל העגל הזה, ויצא:

עגל בסכה. כיון שהשליכו [הזהב לאור נכור] לכור, נלו חכפי ערנ רנ שעלו עמהם חתזרים, ועשהוהו נכשפים: ויש הזמרים מיכה היה שם, שיגל מתוך דמוסי ננין שנתמעד [שנתחמקד] נו נחזרים, והיה צדו שם וטם שכתנו נו מכה עלה שור עלה שור — להעלות הרונו של יוסף מתוך נילום — והשליכו לתוך הכור, ויגל העגל (תהומת):

(עט, עט, עט-כ)

5. ועתה לך ונתה את העם אל אשך דפרתי לך הנה מלאכי יבך לפנה יביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם:

(אֶלֶף, וַיִּשְׁמַע)

הנה מלאכי יבך ויביום פקדי וגו'. עתה שמעתי לך מלכותם יחד, ותמיד תמיד כשפקוד עליהם עונותיהם ופקדתי עליהם מעט מן העון הזה עם שאר העונות והן פורענות נלה על ושרלל שאין זה קנת מפרעו עון העגל (כסהדרין קג):

(עט, עט)

ויתגלו בני ישראל את עיניו מהר חורב: ויטה יתח
את האהל ויטהו ויחיון למהנה הרתק מן המהנה ומרא
לו אהל מועד והיה כל המבקש יהיה יצא אל האהל מועד
אשר מתוין למתנה: והיה כעצת משה אל האהל יקומו
כל העם ויגבו איש פתח אהלו והביטו אחרי משה עד
באו האהלה: והיה כבא משה האהלה ירד עמוד הענן
ועמד פתח האהל ודבר עם משה: וראה כל העם את
עמוד הענן עמד פתח האהל וקם כל העם והשתחוו איש
פתח אהלו: ודבר יהוה אל משה פנים אל פנים כאשר
ידבר איש אל רעהו ושב אל המחנה ומישרתו והושע בך
גון נצר לא יביש בתוך האהל:

(אלה, א, 1-14)

בכזה סדרה חזר שיתן - ולא כבינה ליה שמעתי ימי בראשית נבראו ולי כבינה ליה שמח
נמלתי שפר לו נחמות ולרין למחוק: קפא האמח - קף התחום נמלה ויחא ויף הברזל מהגממן וקפא פרוזא (מגיס כ ו):
אל - רב מסדל לדיחה האולל ולדברתן הכי חומס: מי חבל דיעב ט' - דוד לא סיה טרה הגכה בפני רב אחימפל והוא היה שם:
החכמה - מפני שהמסר טולל וזרד ויחא קף כדי סירד ויחא על הנקב ובלגוד דכבר שחולל מסורס שחולל דוד כל פני נקב ההחוס
וכהוב בו סיה שם משנה ימי בראשית: לעשות שלום בין איש לאיבתו - לבחוק מה הוכיח והם מארה הלא יחא שלום ביניהם:
כמי שנתכח בקושי - שכח כמגילה ית' ח' חושך גו' כדכתיב וכחז את הללות האלה וגו' (גדהג ה): כמה דמילי פטי מרעטב
עמלמ - כמה שהתחוס נטה וכמוך לחרץ ממלחמ השולם והלרץ מנחה פרוסה: חמר - ק"ץ מוסרס של קיר המעטת: סומח
דחמל - שוני הלרץ עד החמס:

(10 כב ע)

(ע, י, 1)

ויראה את

אלהי ישראל ויהת רגלו כמעשה לבנת הספיר וכעצם
השמים לטהר:

(יע, י, 1)

הוח מסן ריבא מפנקמא מעברתמא ואפילת יח עוקרא ואיתבטש עם טינא נחת נקראל ועבר מניה לבינתמא ואסקיה לקמי מרוקא ואחקניה
נלהדק תחות אפיפורין דקרי עלמא
זיניה הי כעובד אפן טבא ותי כחוקף
קשר טינא כר הינון ברדין פן צניא:

(11 א ב ד ח ט יא יג יד יז יח יט כ)

מפני והקריבו מפני לפני העגל, שנאמר, ויחסי אשור-גמתי לך סלת
וישפן ודבש האכלתיך ויגמתינו לפניך לרים יוחם ויהי וגו' (יהושע טו).
מהו ויהי ויבד לקטר, קשה דאת אפר, וקנה קנה יום קטר (ישעיה ג יב),
ולא פסק סקו, הוי, לך אדני הַדָּקָה וְלָנוּ בִּשְׂתַּת הַפְּנִים. ואף-על-פי-כן,
וכך לא נפסקת מפיחם (נחמס לו). אפר בני אלקור, מי אפר פסקוק הנה.
מגיה מיפאל וצורה אפרוהו. קשה שצלו מן הכבד, נחפסו כל
אבות העולם, שנאמר, ויחפשוין אשור-פניא סגניא ופסממא ומדברי
מלקא (יהי טו). וקטרו ורקקו לישראל בפניהם ואכרו קמם, אדם ויעצמם
שאלתיכם עושה נסים ונפלאות קאלו, וגרפתם לפצקם לטחריב את
פיהו. ורקקו בפניהם עד שצשו כל גופם רק, ויהי מנגיה ומכריו
מגביהם פניהם למעלה וצדקו את הדיון, ואפרו לך אדני הַדָּקָה וְלָנוּ
בִּשְׂתַּת הַפְּנִים.

(12 א ב ג ד ה ו ז ח ט י)

מצות ב' היא שצונו לקדש את שמו והוא אמרו ונקדשתי בתוך בני ישראל. וענין זאת

המצוה אשר אנהנו מצווים לפרסם האמונה הזאת האמתית בעולם ושגא נפחד
בהזק שום טיח ואע"פ שבא עלינו מכרח לבקש מבנו לכפותה שלא נשמע אליו אכל נמכור עצמו לטיתה ולא נתעור
לחשוב שכפרנו אע"פ שלבוהינו טאמונים בו ותעלה. וזאת היא מצות קדוש השם המצווים בה בני ישראל בכללם, רוצה
לומר התרת עצמנו לכות ביד האנס כעבור אחבתו והאמונה באהדתו כמו שיעשו הנגיה מיטאל ועזריה בוכן
נבוכדנצר הרשע כשצוה להשתחות לצלם והשתחוה לו כל ההסן וישראל בכלל ולא היה שם בקדש שם שמים אבל פחדו

הכל והיתה בזה הרפא לכל ישראל על אשר אבדה זאת
המצוה בכללם. ולא נצטווה זאת המצוה אלא לבני המעמד
המפורסם והגדול הנהו אשר פחד מבנו כל העולם, והחיות
פרכים ההוד ביה יעד השם על ידו ישעיה טמא השלם
הרפת ישראל בזה המעמד וישראל בהם בתורם ביה היתה

(13 א ב ג ד ה ו ז ח ט י)